

Kirje

10.5.2022

VN/12442/2022
VN/12442/2022-LVM-2

Metsähallitus

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto: Tahkoluodon merituulipuiston laajennus

Suomen Hyötytuuli Oy valmistelee Satakunnassa Porin kaupungin edustalla olevan Tahkoluodon merituulipuiston laajennusta. Tuulivoimarakentamiseen suunniteltu alue sijaitsee kokonaisuudessaan Metsähallituksen hallinnoimalla yleisellä vesialueella. Suunnitteilla oleva merituulivoimapuisto koostuu enintään 43 meriperustuksille asennettavasta, enintään 310 m korkeasta tuulivoimalasta.

Metsähallitus luovuttaa hankealueen käyttöoikeuden määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Metsähallitus on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä lausuntoa käyttöoikeuden vuokraamisesta.

LVM pitää tärkeänä tuulivoiman osuuden kasvattamista Suomen energiatuotannossa. Uusiutuvien kotimaisten energiamuotojen lisääminen on kannatettavaa sekä pääministeri Marinin hallitusohjelman hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi että energiaomavaraisuuden parantamiseksi epävarmassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Vesialueen vuokraaminen merituulivoimakäyttöön toteuttaa kestäväällä tavalla Metsähallituksen liiketoiminnan tehtävää sen hallinnassa olevan maa- ja vesiomaisuuden taloudellisesta hyödyntämisestä.

Tuulivoimarakentamisella voi olla vaikutuksia paikannus- ja tutkajärjestelmiin ja talvimerenkulkuun sekä väylien reitityksiin. Tämän vuoksi on tärkeää, että merituulivoimahankkeiden suunnittelun yhteydessä tehdään yhteistyötä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Väyläviraston ja Fintrafficin kanssa. Suomen Hyötytuuli onkin selvittänyt em. tahojen YVA-lausuntojen perusteella merenkulun turvallisuuden kohdistuvia vaikutuksia eri tavoin. Traficom ja Väyläviraston arvioon perustuen Tahkoluodon hankkeessa tulee edelleen kiinnittää huomiota merenkulun turvallisuuden kannalta oleellisiin vaikutuksiin sekä alusten paikannus- ja tutkajärjestelmille että meriliikenteen ohjauksen tutkavalvonnalle ja huomioida nämä varmistamalla riittävä etäisyys väyliin, merenkulun ankkurointialueeseen ja väylän jatkeena toimivaan väylän lähestymisalueeseen. Riskienhallinnan näkökulmasta on tärkeää varautua toimenpiteisiin häiriötilanteissa.

Osastopäällikkö, ylijohdaja

Sabina Lindström

Erityisasiantuntija

Hanna-Maria Urjankangas

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Liikenne- ja viestintäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.lvm@gov.fi
lvm.fi

Jakelu Metsähallitus
Metsähallitus, Markku Tuominen

Tiedoksi Liikenne- ja viestintävirasto, Jani Koiranen
Väylävirasto, Jarkko Toivola

VN/12442/2022-LVM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Lausunto

05.05.2022

MV/77/05.01.02/2022 1 (2)

Metsähallitus
PL 94
01301 VANTAA

Viite MH 2456/2022

Asia **PORI, Tahkoluodon merituulipuiston laajennus, luovutuslakiasia**

Metsähallitus on pyytänyt Museovirastolta lausuntoa oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta Porin edustan merialueella Tahkoluodon merituulipuiston laajennusta varten. Lausuntoa pyydetään, koska ennen valtion kiinteistövarallisuuden vuokraamista tai sitä koskevan erityisen oikeuden myöntämistä asiasta on hankittava Museoviraston lausunto, jos kiinteistövarallisuudella saattaa olla huomattava merkitys kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelun tai kiinteiden muinaisjäännösten rauhoittamisen kannalta.

Tahkoluodon merituulipuiston laajennuksen hankealue sijaitsee Pohjanlahdella noin 30 kilometriä Porin keskustasta luoteeseen valtion yleisvesialueella ja on kooltaan noin 14 400 hehtaaria. Hankealue on lähimmillään noin 4 kilometrin etäisyydellä Tahkoluodosta ja alue rajautuu pohjoisessa Merikarvian kunnan rajaan. Alue sijoittuu osittain Satakunnan maakuntakaavassa tuulivoimalle varatulle alueelle ja osin merialuesuunnitelmassa esitetyille energiantuotannon alueelle. Hankkeesta vastaa Suomen Hyötytuuli Oy, joka suunnittelee alueelle enintään 43 tuulivoimalan kokonaisuutta. Hankkeelle on tehty ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA) vuosina 2020–2021. Alueen kaavoittamista valmistellaan.

Metsähallitus luovuttaa hankealueen käyttöoikeuden määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Hankealue säilyy valtion omistuksessa.

Hankealue on avomerialueella, jossa vedenalaiset muinaisjäännökset ja kulttuuriperintökohteet ovat mahdollisia. Avomerialueiden muinaisjäännökset ja kulttuuriperintökohteet ovat yli sata vuotta sitten uponneita ja sitä nuorempia hylkyjä ja hyllyn osia. Toistaiseksi Museoviraston tiedossa on hankealueelta vain yksi hylkykohde (muinaisjäännösrekisterin kohde Avomerihylky, nro 1000039705 <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000039705>), jonka ajoituksesta ja laadusta ei ole varmuutta. Alueen vedenalaisesta kulttuuriperinnöstä ei ole käytettävissä kattavaa tietoa.

Vedenalaisen kulttuuriperinnön suojelusta vastaavana viranomaisena Museovirasto on esittänyt hankkeen ympäristövaikutusten arviointiprosessin aikana, että ennen hankkeen toteuttamista rakentamisalueilla teetetään vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys. Tämä on huomioitu hankkeen YVA-selostuksessa riittävällä tavalla, kuten lausuntopyynnössäkin todetaan. Selvitys antaa tiedon siitä, onko hankealueella vedenalaisia muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita. Jos alueella on kohteita, Museovirasto tulee esittämään hankesuunnitelman muokkaamista viimeistään vesilupavaiheessa siten, että kohteet kierretään eikä niille aiheuteta vahinkoa.

Vesialueen vuokraaminen ei uhkaa vedenalaista kulttuuriperintöä. Museoviraston näkemyksen mukaan alueen luovuttamiselle määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön ei ole estettä.

Yli-intendentti

Helena Taskinen

Intendentti

Maija Matikka

Tiedoksi Porin kaupunki/Satakunnan Museo

LAUSUNTO

16.6.2022

VN/12452/2022
VN/12452/2022-PLM-3

Metsähallitus
Ratatie 11
01301 Vantaa

Puolustusministeriön luovutuslain mukainen lausunto Tahkoluodon merituulivoimahankkeesta

Metsähallitus on pyytänyt puolustusministeriöltä luovutuslain mukaista lausuntoa Tahkoluodon merituulivoimahankkeesta. Lausuntopyyntö perustuu lakiin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (25.11.2002/973) 12 §:ään.

Hankealue on kooltaan noin 14 400 ha ja se sijaitsee Pohjanlahdella Porin kaupungin edustalla valtion yleisvesialueella. Hankealueen etäisyys on lähimmillään noin 4 kilometrin Tahkoluodosta ja 30 kilometriä Porin keskustasta luoteeseen. Alue rajautuu pohjoisessa Merikarvian kunnan rajaan. Metsähallitus luovuttaa hankealueen käyttöoikeuden määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Hankealue säilyy valtion omistuksessa.

Puolustusministeriö katsoo, että alueella ei ole huomattavaa merkitystä maanpuolustuksen, alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen taikka rajavalvonnan tai rajaturvallisuuden kannalta.

Puolustusministeriö viittaa lisäksi liitteenä olevaan Pääesikunnan lausuntoon, jossa on muun muassa nostettu esiin aluevalvontalain mukaiset luvanvaraiset toiminnot ja mahdollinen tarve pyytää Pääesikunnalta uutta lausuntoa hankkeen hyväksyttävyydestä.

Osastopäällikkö

Raimo Jyväsjärvi

Asiantuntija

Joonas Laito

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Liitteet Pääesikunnan lausunto AS11692
Jakelu Metsähallitus
Tiedoksi Pääesikunta

VN/12452/2022-PLM-3

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

10.06.2022

AS11692
4469/10.03/2022

Puolustusministeriö

PL 31
00131 HELSINKI

PLM:n lausuntopyyntö 26.4.2022 (AS9494)

LAUSUNTO PORIN TAHKOLUODON MERITUULIVOIMAHANKKEALUEEN LUOVUTTAMISESTA

Puolustusministeriö on viiteasiakirjalla pyytänyt Pääesikunnalta lausuntoa Metsähallituksen lausuntopyynnöstä koskien määräaikaisen käyttöoikeuden luovuttamista Porin Tahkoluodossa merituulivoimalakäyttöön. Lausuntopyyntö perustuu lakiin oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta (25.11.2002/973) 12 §:ään.

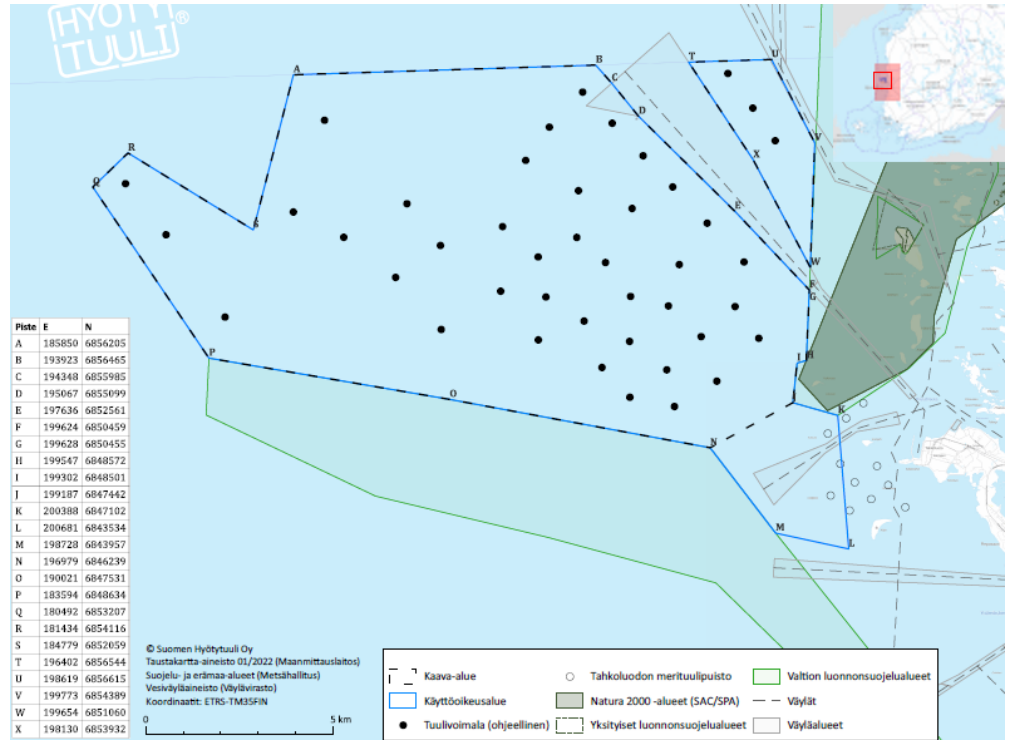
Metsähallituksen lausuntopyynnössä on todettu muun muassa seuraavaa:

Tuulivoimarakentamiseen suunniteltu alue sijaitsee kokonaisuudessaan Metsähallituksen hallinnoimalla yleisellä vesialueella. Tahkoluotoon suunnitteilla oleva merituulivoimapuisto koostuu enintään 43 meriperustuksille asennettavasta, enintään 310 m korkeasta tuulivoimalasta

Metsähallitus luovuttaa hankealueen käyttöoikeuden määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Hankealue säilyy valtion omistuksessa.

Hankealue, joka on kooltaan noin 14 400 ha, sijaitsee Pohjanlahdella Porin kaupungin edustalla valtion yleisvesialueella. Hankealueen etäisyys on lähimmillään noin 4 kilometrin Tahkoluodosta ja 30 kilometriä Porin keskustasta luoteeseen. Alue rajautuu pohjoisessa Merikarvian kunnan rajaan.

Porin Tahkoluodon tuulivoimahankkeen rakentamista koskevassa suunnittelussa on selvitetty hankkeen vaikutukset puolustusvoimien toimintaan. Tämän perusteella Pääesikunta on todennut, että hankkeen suunnitelman mukaisilla tuulivoimaloilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia puolustusvoimien valvonta- ja asejärjestelmien suorituskykyyn, joukkojen ja järjestelmien koulutukseen ja sotilasilmailuun sekä puolustusvoimien radioyhteyksiin. Puolustusvoimat on todennut lausunnossaan (PVPE AS4226, 34/10.03/2022), että puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten tuulivoimaloiden rakentamista Porin Tahkoluodon alueelle.

Tahkoluodon merituulipuistoalue laajennusalue

Tämä lausunto on valmisteltu yhteistyössä Pääesikunnan operatiivisen osaston kanssa.

PÄÄESIKUNNAN LAUSUNTO HANKEALUEEN KÄYTTÖOIKEUDEN MÄÄRÄ-AIKAISALLE LOVUTTAMISESTA

Pääesikunta toteaa, että alueella ei ole huomattavaa merkitystä maanpuolustuksen, alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen kannalta, joten kohdetietojen perusteella puolustusvoimien puolesta ei ole estettä alueen käyttöoikeuden määräaikaiselle luovuttamiselle (vuokraamiselle) suunniteltuun käyttötarkoitukseen.

MUITA HUOMIOITAVIA ASIOITA

Järjestelmällinen merenmittaus ja merenpohjan koostumuksen tutkimus ovat aluevalvontalain 12 §:n mukaan luvanvaraisia toimintoja. Lupaviranomaisena toimii Pääesikunta. Myös aineistojen yhdistäminen muihin olemassa olevaan merenmittausaineistoon tai julkaisemiseen tulee olla Pääesikunnan erillinen lupa.

Tuulivoiman tuotantoalueiden vaikutukset Puolustusvoimien lakisääteiselle toiminnalle tulee aina selvittää. Vaikutukset eivät saa olla merkittäviä. Pääesikunnan operatiivinen osasto on lausunut Suomen Hyötytuuli Oy:lle Porin Tahkoluodon merituulivoimapuiston hyväksyttävyydestä 3.5.2021 päivätyllä lausunnolla AR8649 ja suunnitelmiin tehdyistä muutoksista 1.3.2022 päivätyllä lausunnolla AS4226. Lausunnossa on todettu, että Puolustusvoimat ei vastusta suunnitelman mukaisten (43 kappaletta 310 metriä korkean) tuulivoimaloiden rakentamista Porin Tahkoluodon merialueelle. Pääesikunta toteaa, että jos alueelle rakennettavaksi suunnitellut tuulivoimalat poikkeavat hyväksyttävyyslausunnon mukaisista tiedoista (sijainti, korkeus ja lukumäärä hyväksyttävät muutokset huomioiden), tulee hanketoimijan pyytää uusi lausunto hankkeen hyväksyttävyydestä Pääesikunnalta.

Pääesikunnan päällikön sijainen
Kenraaliluutnantti

Timo Kakkola

Logistiikkapäällikkö
Kenraalimajuri

Jari Mikkonen

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI

PE OPOS
MERIVE

Rajavartiolaitoksen esikunta
Raja- ja meriosasto

16.05.2022

Metsähallitus

Lausuntopyyntö 21.4.2022; MH 2456/2022

Lausunto Metsähallitukselle

Rajavartiolaitos on tuonut useasti esille tuulivoimaoperaattorien kanssa käydyissä keskusteluissa, että tuulivoimaloiden rakentaminen, kuten esimerkiksi Isossa-Britanniassa suoriin riveihin ja riittäväällä etäisyyksillä, mahdollistaa myös osittaisen matalalentotoiminnan sekä helpottaa merenkulkua tuulivoimapuiston alueella. Meripelastuksen järjestämisen ja siihen liittyvän lentotoiminnan turvallisuuden kannalta puistoilla saattaa olla jopa lentotoiminnan estävä tai huomattavasti rajoittava vaikutus erityisesti yöaikaan. Voimassa olevassa ohjeistuksessa on haettu kompromisseja niin lentotoiminnan, merenkulun, kuin asutukselle mahdollisesti koituvien haittojen minimoimiseksi. Meripelastukseen liittyvän lentotoiminnan osalta negatiiviset turvallisuusvaikutukset ovat olleet lapojen merkittävyyttä huomiovärein sekä lentoestevalojen puute tuulivoimaloiden lapojen kärjissä. Nykyisessä ohjeistuksessa ei vielä edellytetä tuulivoimapuistosuunnittelua ns. määrämuotoon ja -mittaan. Ymmärrettävänä syynä voitaneen pitää kustannus- ja mahdollisia ympäristövaikutuksia sekä rakennuspaikkojen haasteita. Suurien, yli 1000 ft, voimaloiden hajasijoittaminen laajalle alueelle lisää meripelastuslentotoimintaan kohdistuvia riskejä ja saattaa rakentamistavasta riippuen jopa estää toiminnan kokonaan. Näissä tapauksissa tuulivoimalapuistot hankaloittavat viranomaisen lakisääteisten tehtävien toteuttamista.

Rajavartiolaitoksen arvion mukaan merituulivoimapuiston laajentamisen merkitys rajojen valvonnalle on vähäinen. Laivaväylä, jota pitkin lastialukset kulkevat, sijaitsee yli 1,5km päässä hankkeen alueesta, eivätkä alukset tämän takia joudu tekemään reittimuutoksia. Puiston merkitys aluksesta optisesti tai tutkalla tehtyyn valvontaan on vähäinen. Traficomien ohjeistuksen mukaan riittävästä etäisyydestä väyläalueisiin tällä kaavaratkaisulla tulee varmistua.

Meri- ja ympäristöturvallisuuden osalta Rajavartiolaitos edellyttää seuraavia varotoimia:

- Mahdollisessa onnettomuustilanteessa tuulivoimala pysäytetään etäkäyttöjärjestelmällä. Tuulivoimaloille laaditaan pelastussuunnitelma, jossa ku-

vataan toiminta poikkeus- ja onnettomuustilanteissa ja suunnitelmassa huomioidaan myös erilaiset onnettomuusskenaariot.

- Voimaloihin asetettavat valot on oltava IR-valaistuja, jotta näkyvyys NVG toiminnassa helikoptereille ja partioaluksille taataan.
- Öljyntorjuntaan liittyen voimaloilla on öljyn keruualtaat ja suunnitelmat ympäristövahinko-onnettomuustilanteen varalta on laadittu.
- Tunnistettu riski meriturvallisuudelle koskee myös MAS -tilanteita, joissa alus ajelehtii ohjailukyvyttömänä ja on vaarassa osua yksittäiseen voimalaitosyksikköön. Rakennusaikaisten onnettomuuksien varalta rakennuttajalla tulisi olla oma turvallisuusorganisaatio, joka pystyy suorittamaan vähintään alkutoimet paikan päällä.
- Hanke toteutetaan siten, ettei tuulipuisto heikennä alueen merenkulun turvallisuutta
- Radiopaikannusjärjestelmien ja radiolinkkien käyttäjiä (mm. pelastuslaitoksia ja sähköyhtiöitä) sekä teleoperaattoreita tiedotetaan niin ikään tuulivoimahankkeesta siinä vaiheessa, kun tarkat voimalapaikat ovat selvillä. Eri osapuolten välisellä suunnitteluvaiheen yhteistyöllä varmistetaan, että alueen tv- ja matkaviestinpalvelut sekä tutkat ja radiolinkit toimivat myös jatkossa riittävän häiriöttömästi.

Osastopäällikkö
Priikaatikenraali

Matti Sarasmaa

Yksikön päällikkö
Everstiluutnantti

Mikko Lehmus

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 16.05.2022 klo 14:44. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

LIITTEET

-

JAKELU

Metsähallitus

TIEDOKSI

LSMV
ME-yksikkö
RVV-yksikkö

Lausunto

24.5.2022

VN/12646/2022
VN/12646/2022-YM-2

Metsähallitus

Ympäristöministeriön luovutuslain mukainen lausunto valtion kiinteistövarallisuuden vuokraamisesta Tahkoluodon merituulivoimahankkeeseen

Tausta

Suomen Hyötytuuli Oy valmistelee Satakunnassa Porin kaupungin edustalla olevan Tahkoluodon merituulipuiston laajennusta. Suomen Hyötytuuli Oy on vuonna 1998 perustettu tuulivoiman tuotantoyhtiö, ns. Mankala-yhtiö, jonka omistavat Helen Oy, Alva-yhtiöt Oy (ent. Jyväskylän Energia Oy), Lahti Energia Oy, Lappeenrannan Energia Oy, Pori Energia Oy, Tampereen Sähkölaitos, Turku Energia Oy ja Vantaan Energia Oy.

Tuulivoimarakentamiseen suunniteltu alue sijaitsee kokonaisuudessaan Metsähallituksen hallinnoimalla yleisellä vesialueella. Tahkoluotoon suunnitteilla oleva merituulivoimapuisto koostuu enintään 43 meriperustuksille asennettavasta, enintään 310 m korkeasta tuulivoimalasta, jotka tuottavat yhteensä noin 300-500 MW tehon. Merituulivoimapuiston arvioitu sähköntuotanto on 1 000 - 1 900 GWh vuodessa.

Metsähallituksen tarkoituksena on luovuttaa hankealueen käyttöoikeus määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Hankealue säilyisi valtion omistuksessa.

Kohde

Lausuntopyyntö koskee Pohjanlahdella Porin kaupungin edustalla valtion yleisvesialueella sijaitsevaa merialuetta. Vuokrattavaksi esitetyn merialueen pinta-ala on noin 14 400 hehtaaria ja alue sijaitsee noin 30 kilometriä Porin keskustasta luoteeseen. Alue rajautuu pohjoisessa Merikarvian kunnan rajaan.

Lausuntopyynnön perusteet

Metsähallitus suunnittelee kohdealueen käyttöoikeuden luovuttamista määräaikaisella vuokrasopimuksella merituulivoimakäyttöön. Kohdealue säilyisi valtion omistuksessa.

Metsähallitus on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausunnon oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annetun lain (973/2002, muutettu 1391/2019, jäljempänä luovutuslaki) 12 §:n mukaisesti siitä, onko kyseessä olevalla kiinteistövarallisuudella erittäin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Ympäristöministeriön lausunto on pyydettävä ennen valtion kiinteistövarallisuuden luovuttamista tai vuokraamista taikka sitä koskevan erityisen oikeuden myöntämistä, jos kiinteistövarallisuudella saattaa olla huomattava merkitys luonnonsuojelun kannalta. Luovutuslain 7 §:n 1 momentin mukaan valtion maaomaisuutta saadaan vuokrata, jos vuokraaminen on taloudellisesti kannattavaa tai muuten omaisuuden käytön kannalta tarkoituksenmukaista. Vuokraaminen ei saa vaikeuttaa

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo.ym@gov.fi

luovutuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitetun suojelun toteuttamista. Luovutuslain 4 §:n 2 momentin mukaan luovutuslain nojalla ei saa luovuttaa sellaista kiinteistövarallisuutta, jonka merkitys luonnonsuojelun tai kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelun taikka kiinteiden muinaisjäännösten rauhoittamisen kannalta on erittäin huomattava.

Alueen kaava- ja suojelutilanne

Satakunnan maakuntakaavassa (lainvoimainen 13.3.2013) kohdealue sijoittuu osittain tuulivoimaloiden alueelle. Satakunnan maakuntakaavan 2050 laatiminen on käynnistynyt vuoden 2021 lopussa. Suomen merialuesuunnitelmassa 2030 kohdealue on osoitettu osittain energiantuotantoalueeksi.

Kohdealueella ei ole voimassa olevaa yleis- tai asemakaavaa. Osayleiskaavan laatiminen on vireillä. Kaava laaditaan oikeusvaikutteisena osayleiskaavana siten, että sen avulla on mahdollista myöntää rakennusluvat tuulivoimaloille maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 77 a §:n mukaisesti.

Kohdealueeseen ei sisälly luonnonsuojelualueita, valtakunnallisiin suojeluohjelmiin kuuluvia alueita tai Natura 2000 -alueita. Kohdealue rajautuu itä- ja eteläosista Selkämeren kansallispuistoon sekä kohdealueen kaakkoiskulmasta Gummandooran saariston (FI0200075 SAC/SPA) Natura 2000 -alueeseen.

Luontoympäristön arvot

Tahkoluodon merituulivoiman laajennushankkeesta on laadittu YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointi. Yhteysviranomaisena toiminut Varsinais-Suomen ELY-keskus antoi arviointiselostuksesta perustellun päätelmän kesäkuussa 2021 (VARELY/1886/2020). Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on laadittu selvityksiä hankealueen luontoarvoista.

Tahkoluodon tuulivoimahankkeessa on laadittu Gummandooran saariston Natura-alueen osalta luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointi, jota on päivitetty joulukuussa 2021. Arvioinnin mukaan hankkeesta ei arvioida aiheutuvan merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Gummandooran saariston Natura-alueen suojeluperusteille. Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoi lausunnossaan (VARELY/1331/2021), että merituulipuiston rakentamisella ei arvioida olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Gummandooran saariston Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin, lajeihin ja linnustoon, kun tarvittavat lieventämistoimenpiteet huomioidaan. Metsähallituksen Luontopalvelut ei ole vielä antanut lausuntoaan päivitetystä Natura-arvioinnista.

KVVY Tutkimus Oy on laatinut selvityksen kohdealueen vedenalaisesta luonnosta (tutkimusraportti nro 920/20, 25.9.2020). Raportissa on kuvattu alueen lajistoa, luontotyyppisiä ja luontoarvoja sekä arvioitu mahdollisia vedenalaiseen luontoon kohdistuvia riskejä voimaloiden sijoittelun suhteen. Arviointi pohjautuu Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelman VELMUn aineistoihin, ympäristöhallinnon pohjaeläinrekisteriin (POHJE) sekä Monivesi Oy:n kokoamaan aineistoon (Monivesi Oy 2011, 2018).

Pääosa VELMUn havaintopisteistä sijoittuu kohdealueen ulkopuolelle sen itä- ja eteläpuolille. Joitakin havaintopisteitä on lisäksi kohdealueen itäosasta. VELMU-hankkeessa on havaintoaineistojen pohjalta tuotettu tilastollisia malleja, joilla ennustetaan lajien, eliöyhteisöjen tai luontotyyppien esiintymistä havaintopisteiden ulkopuolella. VELMU-aineistoihin pohjautuvat päätelmät kohdealueen keski- ja länsiosien luontoarvoista perustuvat näiden tilastollisten mallien antamiin todennäköisyyksiin. VELMUn lisäksi kohdealueen itäosassa on toteutettu myös erillisiä vedenalaisia selvityksiä (Monivesi Oy 2010, 2018). KVVY Tutkimus Oy:n raportin mukaan VELMUn aineisto antaa yleiskuvan luontotyyppien potentiaalisesta esiintymisestä ja mallinnetut luontotyypit voivat olla keskenään myös päällekkäin. Aineisto ei kuitenkaan sellaisenaan sovellu paikalliseen päätöksentekoon ilman varmuuksia.

Kohdealue sijoittuu avomerelle ja sen syvyys vaihtelee. Pääosa kohdealueen keski- ja länsiosista on noin 20-50 metriä syvää. Matalimmillaan kohdealue on itäosassa, jossa on paikoittain vain noin 3 m syvää. Matalilla alueilla pohja koostuu pääosin moreenista tai sekasedimentistä ja syvemmillä alueilla savesta, mudasta tai sekasedimentistä.

Vedenalaiset luontotyypit

EU:n luontodirektiivin mukaisista luontotyypeistä kohdealueella esiintyy kartoitusten sekä mallinnusten perusteella riuttoja. Riuttoja ja riuttaympäristöjä esiintyy kohdealueella erityisesti kohdealueen itäosissa ja riuttaympäristöä mahdollisesti myös syvemmällä kohdealueen länsiosissa.

Mallinnusten perusteella kohdealeen itäosassa esiintyy todennäköisesti punalevöpohjia enintään noin 10-15 metrin syvyydessä. Punalevöpohjat on luokiteltu luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa erittäin uhanalaisiksi (EN) (Kotilainen ym. 2018). Aivan kohdealueen matalimmissa kohdissa noin 3 metrin syvyydessä on havaittu myös hieman haurupohjia. Punalevöpohjien tapaan haurupohjat on luokiteltu erittäin uhanalaisiksi (Kotilainen ym. 2018). Myös monivuotisten ja yksivuotisten rihmalevien luonnehtimia pohjia saattaa esiintyä kohdealueella. Molemmat luontotyypit on luokiteltu säilyviksi (LC).

Kohdealueella ja erityisesti sen syvemmissä osissa esiintyy lajihavaintojen ja mallinnusten perusteella todennäköisesti myös useita pohjaeläinten luonnehtimia luontotyyppisiä, kuten sinisimpukka-, liejusimpukka-, merirokko-, polyoppi-, sydänsimpukka-, monisukasmato- ja surviaissääskipohjia sekä mahdollisesti myös erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja valkokatka- ja merivalkokatkapohjia. Mallinnusten pohjalta avainlaji sinisimpukkaa (*Mytilus trossulus*) esiintyy kohdealueella laajalti erityisesti kohdealueen itäosassa.

Vedenalainen lajisto

Kartoitusten ja mallinnusten pohjalta kohdealueen levälajisto edustaa pääosin Selkämerelle tyypillistä lajistoa. Punalevät ovat VELMU-kartoitusten perusteella kohdealueen runsain ja yleisin leväryhmä ja niitä esiintyy kohdealueella useita lajeja, esimerkiksi purppurasametilevää (*Rhodochorton purpureum*) ja punahelmilevää (*Ceramium tenuicorne*). Rusko- ja viherlevistä kohdealueella on havaittu pääosin yleisiä lajeja. VELMU-kartoituksissa rakkohaurua (*Fucus vesiculosus*) on havaittu kohdealueen reunoilla, mutta silakan kutualuekartoitusten yhteydessä rakko- ja itämerenhaurua (*Fucus radicans*) on kuitenkin havaittu myös kohdealueen sisäosissa noin 3 metrin syvyydessä. Rakko- ja itämerenhauru on molemmat luokiteltu silmälläpidettäväksi (NT) (Hyvärinen ym. 2019).

Kohdealueelta havaitut pohjaeläinlajit ovat Selkämerelle tyypillistä lajistoa, eikä kohdealueelta ole havaittu uhanalaisiksi luokiteltuja pohjaeläinryhmiä. Huomioiden kohdealueen laajuuden ja syvyyden vaihtelut, pohjaeläinlajisto on kohdealueella todennäköisesti myös vaihtelevaa. Kohdealueella on VELMU-kartoituksissa havaittu avainlaji sinisimpukkaa (*Mytilus trossulus*), vieraslaji merirokkoa (*Anphibalanus improvisus*), levärupea (*Electra crustulenta*) sekä polttiaiseläimiä (*Hydrozoa*). Moniveden kartoitusten ja POHJE-rekisterin perusteella kohdealueella esiintyy lisäksi muun muassa merisukasjalkaista (*Hediste diversicolor*), raakkuäyriäisiä (*Ostracoda*), leväsiiraa (*Idotea baltica*), leväkatkoja (*Gammarus*), valkokatkaa (*Monoporeia affinis*) ja makkaramatoa (*Halicryptus spinulosus*).

Kalat

Mallinnusten perusteella silakan potentiaalisia suotuisia poikastuotantoalueita on kohdealueen itäosassa. Silakan pienpoikasia (10–15 mm) on myös havaittu kohdealueen läheisyydessä. Muiden kalojen poikastuotantoalue ei mallinnusten pohjalta kohdistu kohdealueelle.

Linnut

Tahkoluodon alueella on tehty kattavia lintuseurantoja ja selvityksiä vuosien ajan. Kohdealueen itäpuolella Tahkoluodon alueen saaristossa on kansainvälisesti (IBA), kansallisesti (FINIBA) sekä maakunnallisesti (MAALI) tärkeitä lintualueita ja saaristo on merkittävä saaristolinnuston pesimäalue. Lausuntopyyntöä kohteena oleva alue sijaitsee avomerellä saaristovyöhykkeen ulkopuolella eikä toimi lintujen pesimäalueena.

Kohdealueen kautta kulkee useiden lintujen päämuuttoreittejä. Pohjanlahden rannikko on merkittävä muuttoväylä useille Suomen ja muun Pohjois-Euroopan sekä arktisen tundran alueella pesiville lintulajeille. Porin ja Merikarvian välisellä alueella lintujen kevätmuutto seurailee pitkälti rannikkolinjaa. Tahkoluodon edustan muuttoreittejä käyttävät lähinnä vesilinnut, kuten haahka (*Somateria mollissima*, EN), kaakkuri (*Gavia stellata*, LC) ja kuikka (*Gavia arctica*, LC), mustalintu (*Melanitta nigra*, LC), pilkkasiipi (*Melanitta fusca*, VU) ja alli (*Clangula hyemalis*, NT). Etenkin haahkojen, pilkkasiipien ja mustalintujen muuttajasummat ovat valtakunnallisesti merkittäviä (vuosittain kymmeniä tuhansia yksilöitä). Seurantojen perusteella haahkan ja kuikan keväiset päämuuttoreitit kulkevat kohdealueen läpi.

Kohdealueen merkitystä vesilintujen kerääntymis- ja sulkimisalueena on selvitetty vuosina 2012, 2013 ja 2020 (Ijäs ym. 2014; Ahlman 2020). Kohdealueen itäosien alle 20 metriä syvät matalikot kuuluvat maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen Kaijakari-Enskeri. Vuoden 2020 selvityksessä kohdealueella havaittiin kokonaisuutena melko vähän lintuja, noin 5000 yksilöä ja 32 eri lintulajia. Haahkoja havaittiin laskennoissa selvästi eniten, noin 2250 yksilöä, ja ne olivat keskittyneet kohdealueen kaakkoisosaan matalammille alueille. Muita säännöllisesti alueella levähtäviä ja

läpimuuttavia lajeja ovat allii, mustalintu, pilkkasiipi, tukkakoskelo (*Mergus serrator*, NT), kuikka, merimetso (*Phalacrocorax carbo*, LC), riskilä (*Cepphus grylle*, VU), ruokki (*Alca torda*, LC), lapin- ja kalatiira (*Sterna paradisaea*, *Sterna hirundo* LC), kalalokki (*Larus canus*, LC) ja harmaalokki (*Larus argentatus*, VU).

Muu eläimistö

Kohdealueella tavataan nisäkkäistä hallia (*Halichoerus grypus*, LC) ja itämerennorppaa (*Pusa hispida botnica*, NT), mutta alueella ei sijaitse niiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja.

Lepakoita voi esiintyä kohdealueella muuttoaikaan ja yksittäisiä lepakoita mahdollisesti muuttaa kohdealueen yli. Lepakoiden muutto tunnetaan kuitenkin Suomessa vielä melko huonosti. Pikkulepakon (*Pipistrellus nathusii*, VU) tiedetään muuttavan Merenkurkussa Pohjanlahden yli Ruotsiin. Satakunnan rannikolta on joitakin havaintoja mahdollisesti muuttavista lepakoista. Lounaaseen suuntautuvan lepakkomuuton valtavyöhykän arvioidaan kuitenkin sijaitsevan todennäköisesti etelämpänä Saaristomeren alueella.

Johtopäätökset luontoympäristön arvoista

Laajan kohdealueen syvyys vaihtelee itäosien paikoittain vain 3 m syvistä alueista länsiosien 50 metriä syviin osiin. Vaihtelevan kohdealueen merkittävimmät luontoarvot painottuvat itäosien matalikoille, joissa esiintyy havaintojen ja mallinnusten pohjalta riuttoja, erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja punalevä- ja haurupohjia sekä Itämeren avainlajeja sinisimpukkaa. Lisäksi alue on muuttavien lintujen sekä erityisesti erittäin uhanalaisen haahkan tärkeää ruokailualueita ja soveltuu myös silakan poikastuotantoalueeksi. Kohdealueen levä- ja pohjaeläinlajisto on pääosin Selkämeren alueelle tyypillistä lajistoa. On kuitenkin huomioitava, että valtaosa suorista vedenalaisen luonnon havainnoista on kohdealueen ulkopuolelta ja tiedot kohdealueen vedenalaisesta luonnosta perustuvat pitkälti tilastollisiin malleihin, joihin liittyy aina epävarmuutta.

Ympäristöministeriön kanta

Edellä esitettyyn viitaten ympäristöministeriö katsoo, että laadittujen selvitysten ja mallinnusten perusteella pääosalla kohdealuetta ei ole luovutuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla luonnonsuojelun kannalta erittäin huomattavaa merkitystä. Sen sijaan ympäristöministeriö katsoo kohdealueen itäosien enintään 15 metriä syvien matalikoiden olevan mainitussa lainkohdassa tarkoitettulla tavalla luonnonsuojelun kannalta erittäin huomattavia. Luovutuslain 7 §:n 1 momentin mukaisesti kohdealueen vuokraaminen ei saa vaikeuttaa näiden alueiden suojelua.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen mukaan tuulivoimapuiston lopullinen sijoitusuunnitelma tehdään alueen ympäristöolosuhteiden asettamien teknistaloudellisten reunaehtojen mukaisesti ja voimalapaikat selviävät vasta tarkempien selvitysten ja voimala- ja perustusvalintojen myötä. Arviointiselostuksen mukaan alle 15 metrin syvyyttä matalampia voimalapaikkoja pyritään välttämään. Mikäli yksittäisiä voimaloita kuitenkin jouduttaisiin pystyttämään matalampaan veteen, poistettaisiin merenpohjasta maa-ainesta ja perustus asennettaisiin kaivettuun kuoppaan.

Ympäristöministeriö katsoo, että tuulivoimaloita ei tule sijoittaa alle 15 metriä syville alueille. Kohdealueen alle 15 metriä syvät alueet tulee rajata rakentamisen ulkopuolelle merenpohjan mallinnettujen arvokkaiden luontotyyppien ja haahkojen ruokailualueen säilyttämiseksi. Ympäristöministeriö myös yhtyy Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön sekä Metsähallituksen alkuvuonna 2021 Natura-vaikutusten arvioinnista antamissa lausunnoissa tekemiin esityksiin, että muuttolintujen vapaan muuttoreitin turvaamiseksi nykyisen tuulivoima-alueen ja laajennushankkeen tuulivoimaloiden väliin jätetään riittävän leveä vapaa lentokäytävä.

On lisäksi huomioitava käytettävissä olevaan aineistoon liittyvät epävarmuudet. Pääosalta kohdealuetta ei ole suoria havaintoja ja arviot alueiden luontoarvoista perustuvat tilastollisten mallien antamiin todennäköisyyksiin. Hankkeen kaavoituksen, luvituksen sekä tuulivoimaloiden tarkemman sijoittelun suunnittelun yhteydessä tulee varmistaa, että tuulivoimaloita ei rakenneta luonnontilaltaan hyvien Natura-luontotyyppien ja mahdollisten uhanalaisten laji- tai luontotyyppien esiintymille tai niiden vaikutusalueille. On myös tärkeää huomioida tuulivoiman rakentamisesta ja sen toiminnasta aiheutuvat kumulatiiviset vaikutukset lajeihin ja luontotyyppeihin, kuten veden samentumisen, mahdollisten haitta-aineiden sekä vedenalaisen melun vaikutukset.

Luovutuslain 12 §:n mukaisen lausunnon yhteydessä ympäristöministeriö toteaa lisäksi, että lausuntopyyntöissä tarkasteltava kohdealue rajautuu itä- ja eteläosistaan lailla (326/2011) perustettuun Selkämeren kansallispuistoon. Ympäristöministeriö katsoo, että tuulivoimaloiden sijoittelussa kohdealueen sisällä tulee varmistaa riittävä etäisyys kansallispuiston raja- ja voimaloiden vaikutukset kansallispuiston melutasoon, mukaan lukien vedenalainen melu ja sen

vaikutukset eliöstöön, maisemaan sekä merenpohjien rakentamisesta aiheutuva samentuminen ja kiintoaineksen mahdollinen kulkeutuminen kansallispuiston alueelle.

Kansliapäällikkö

Juhani Damski

Erityisasiantuntija

Ilona Latsa

Liitteet

Jakelu

Metsähallitus

Tiedoksi

PLM Puolustusministeriö
SM Sisäministeriö
MMM Maa- ja metsätalousministeriö
TEM Työ- ja elinkeinoministeriö
Porin kaupunki
Satakuntaliitto
Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Museovirasto

VN/12646/2022-YM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: